

Mesto in pomen manjših investicijskih naložb

Povojni gospodarski razvoj naše države obeležuje gradnja velikih zgradb na vseh gospodarskih področjih, posebno pa na industrijskem področju. Industrializacija države in ustvarjanje pogojev za splošni gospodarski razvoj sta bila osnovna motiva gospodarske politike. Taka usmeritev v investicijski graditvi v preteklem razdobju je bila torej nujna in razumljiva. Razumljivo je tudi to, da pri velikih naporih za zgraditev ključnih zgradb ni bilo mogoče hkrati in v ustreznem razmerju graditi tudi manjše zgradbe, ki bi se s svojo proizvodnjo združevale z velikimi zgradbami v harmonično gospodarsko celoto.

Ta proces še ni končan in zato bo treba še v prihodnjem razdobju graditi velike zgradbe. Na drugi strani pa se je že začel in se mora v prihodnjem razdobju nadaljevati še s hitrejšim tempom proces graditve manjših zgradb na skoraj vseh gospodarskih področjih. Za tak proces so tudi vsi gospodarski in materialni pogoji.

Predvsem je treba upoštevati, da so širom naše države še neizkoriščene zelo raznovrstne surovine, od katerih so mnoge izpostavljene propadanju. Med njimi zaslužijo posebno pozornost surovine nekovinskega, gozdnega in kmetijskega izvora. Gradnja manjših gospodarskih zgradb, katerih dejavnost bi bila zasnovana na uporabljanju teh surovin, ima velik pomen ne samo za kritje krajevnih potreb, temveč tudi za kritje potreb na širšem področju, ker je na tržišču veliko povpraševanje prav po izdelkih te vrste.

Drugič pa si je težavno zamisliti napredno gospodarstvo — mi pa težimo za tem, da ustvarimo tako gospodarstvo — brez specializacije proizvodnje. Specializacija proizvodnje pa je možna samo ob sodelovanju več podjetij, ki so medsebojno usklajena po vrsti in količini izdelkov. Taka medsebojna povezanost proizvodnje ali kooperacija pride posebno do veljave in daje velike gospodarske učinke, ko postransko proizvodnjo velikih gospodarskih organizacij nadomesti proizvodnja drugih za te namene specializiranih podjetij. V tem pogledu ima naše gospodarstvo velike možnosti. Ob velikih zgradbah določene vrste dejavnosti v našem gospodarstvu namreč ni specialnih podjetij, ki zalagajo to vrsto dejavnosti s potrebnimi pomožnimi materiali ali deli. Pomanjkanje takih specializiranih podjetij v našem gospodarstvu čedalje bolj občutimo. Praviloma so taka podjetja manjša, toda zelo koristna in rentabilna.

Ko govorimo o manjših podjetjih, jih ne smemo istovetiti s primitivnimi podjetji. Nasprotno, manjša podjetja, o katerih govorimo, morejo, včasih pa tudi morajo biti po naravi dela na ustrezni tehnični ravni. Ne sme se pa pozabiti niti na podjetja obrtno proizvodnega in posebno obrtno uslužnostnega značaja, ki imajo v strukturi našega gospodarstva še vedno pomembno vlogo.

Razen tega je mogoče s sorazmerno majhnimi investicijami reševati mnoge gospodarske probleme splošnega pomena. Gradnja manjše ceste ali lokalne električne mreže pomeni pomemben, često pa tudi osnovni prispevek k splošnemu ekonomskemu in družbenemu razvoju neke teritorialne enote. Žal, pa moramo ugotoviti, da pogosto prav investicijam te vrste ne posvečamo pogosto dovolj pozornosti.

Iniciatorji in nosilci takih investicij morajo biti nedvomno prvenstveno lokalni organi, to je občinski in okrajni ljudski odbori. Ti že sedaj razpolagajo z znatnimi investicijskimi sredstvi in lahko s njimi zgradijo številne izmed omenjenih zgradb. Pri tem bodo vsekakor naleteli tudi na večjo zainteresiranost, pogosto pa tudi na konkreten samoprispevek državljanov (na primer pri gradnji cest ali električne mreže).

Manjše investicijske naložbe s čim hitrejšim in čim večjim učinkom pri povečanju proizvodnje, delovne storilnosti in dohodka, — to je eden izmed sigurnih načinov, za povečanje življenjskega standarda, to je ena izmed postavk ekonomske politike v prihodnjem razdobju. Zato imajo vsi nosilci ali uporabniki investicijskih sredstev odgovornost, da dobro premislijo kje, kako in v katere namene bodo uporabili sredstva investicijskih skladov. Z rekonstrukcijami že obratojučih podjetij in z zgraditvijo manjših zgradb je mogoče na tem področju doseči zelo pozitivne rezultate.

K. V.

NADROBNE CENE

Cene predmetov osebne porabe so bile v maju l. 1957 na 2 odstotka višje kakor povprečne cene v prejšnjem letu. Ta porast je predvsem posledica porasta cen živil za 6 odstotkov, medtem ko so ostale cene industrijskih izdelkov v

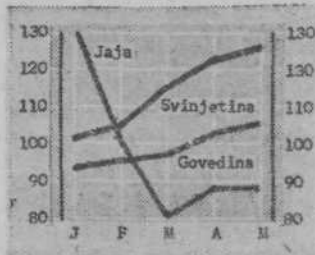
oseh mesecih l. 1957 na isti ravni kakor tudi v l. 1956.

Znižanje prometnega davka v povprečju za 8 odstotkov pri bombažnih in cel. tkanin v maju letos je oplivalo na znižanje cen pri proizvajalcih, ni pa še prišlo do izraza pri cenah v trgovini na drobno. Cene obutve se niso spremenile v razdobju januar — maj 1957. Tako stanejo delavski čevlji 2950 din, moški nizki čevlji 2800, ženski nizki čevlji 2400, otroški čevlji 1900 dinarjev itd. (upoštevani so izdelki največjega proizvajalca — »Borovac«).

Pri predmetih za potrebe gospodinjstev so bile cene v maju za 1 odstotek višje kakor lani, raven cen pa je zelo različna, če jih primerjamo po posameznih mestih, znatne razlike pa so tudi med cenami v trgovini v istem mestu. Tako na primer stane:

INDEKS CEN MESA IN JAJC

V L. 1957

dica porasta cen živil za 6 odstotkov, medtem ko so ostale cene industrijskih izdelkov v

	Beograd	Zagreb	Ljubljana	Sarajevo	Skopje	Titograd
Emajlirani lonec dveh litrov	390	292	275	290	300	340
Emajl. štedilnik	14.900	18.600	16.300	16.500	16.000	—
Globok krožnik	170	155	105	120	—	140
Kuhalnik	400	420	420	440	480	—
Pralno milo	160	158	168	160	170	160

Porast nadrobnih cen kmetijskih proizvodov je v maju v primerjavi z aprilom znašal približno 5 odstotkov, do tega pa je prišlo zaradi nadaljnje porasta cen mesa za 3 odstotke, porasta cen starih in sezonskih vrtnin itd. Zmanjšanje ponudbe klavne živine in porast cen živinske krme sta oplivala na nadaljno podražitev odkupnih cen živine, s tem pa tudi na

nadaljnji porast cen mesa. Od polovice maja se je zmanjšalo povpraševanje po živini boljše kakovosti za izvoz in dogovorjene najnižje cene domače predelovalne industrije mesa so oplivale na stabilizacijo cen žive živine oziroma na stabilizacijo cen mesa, toda na visoki ravni. Cene svežega mesa na drobno so se po mestih gibale takole (za kilogram v din):

goveje	240	270	260	220	200	200
svinjsko	360	360	390	380	360	350
ovčje	—	200	200	260	—	240

Cene vrtnin so naraščale, kar je za ta letni čas običajno.

Cene maščob, mleka in mlečnih izdelkov ter jaje so bile večinoma na ravni prejšnjega meseca, medtem ko so se cene alkoholnih pijač v nadrobni prodaji rahlo znižale za 1,7 odstotka, in to zaradi znižanja cen piva za 3,5 odstotka in žganja ter vina za 1 odstotek.

Z uvedbo novih posebnih mestnih prispevkov in tarif za električno energijo v gospodinjstvu je v maju prišlo tudi do porasta cen električne energije za 3 odstotke v primerjavi s prejšnjimi meseci. Nadrobne cene kurjave so ostale nespremenjene, čeprav se cene drov pri proizvajalcih znižujejo, to-

da zaradi zalog v trgovinski mreži pri prodajnih cenah na drobno še ni prišlo do znižanja, temveč se bukova drova še naprej prodajajo na ravni 2350 do 3000 din za kubični meter tretjega razreda.

INDEKS CEN VRTNIN

V L. 1957

